

ACTIVITEITENVERSLAG 2017 - 2018

Brusselse Raad voor Dierenwelzijn

JANUARI 2019

ACTIVITEITENVERSLAG 2017 - 2018

Brusselse Raad voor Dierenwelzijn

INHOUDSOPGAVE

Werking en samenstelling	3
Activiteiten en adviezen	4
1. Activiteiten en adviezen 2017.....	4
1.1. Verplichte identificatie en registratie van katten.....	4
1.2. Verbod op kermispony's.....	4
1.3. Onbedweldmd slachten.....	4
1.4. Reptielen die als gezelschapsdier kunnen worden gehouden.....	5
2. Activiteiten en adviezen 2018.....	5
2.1. Vermindering van het gebruik van proefdieren	5
2.2. Verbod op de fok van "Fold" katten.....	5
2.3. Hybride katten in het BHG.....	6
2.4. Erkenningsprocedure voor occasionele kwekers van honden en katten.....	6
2.5. Verbod op de verkoop van levende dieren op openbare markten.....	7
2.6. Wettelijk kader voor opvanggezinnen	8
2.7. Minimumnormen voor het houden van paardachtigen.....	8
2.8. Minimumnormen voor het houden van honden en katten door particulieren.....	9
Meer info op de website	9

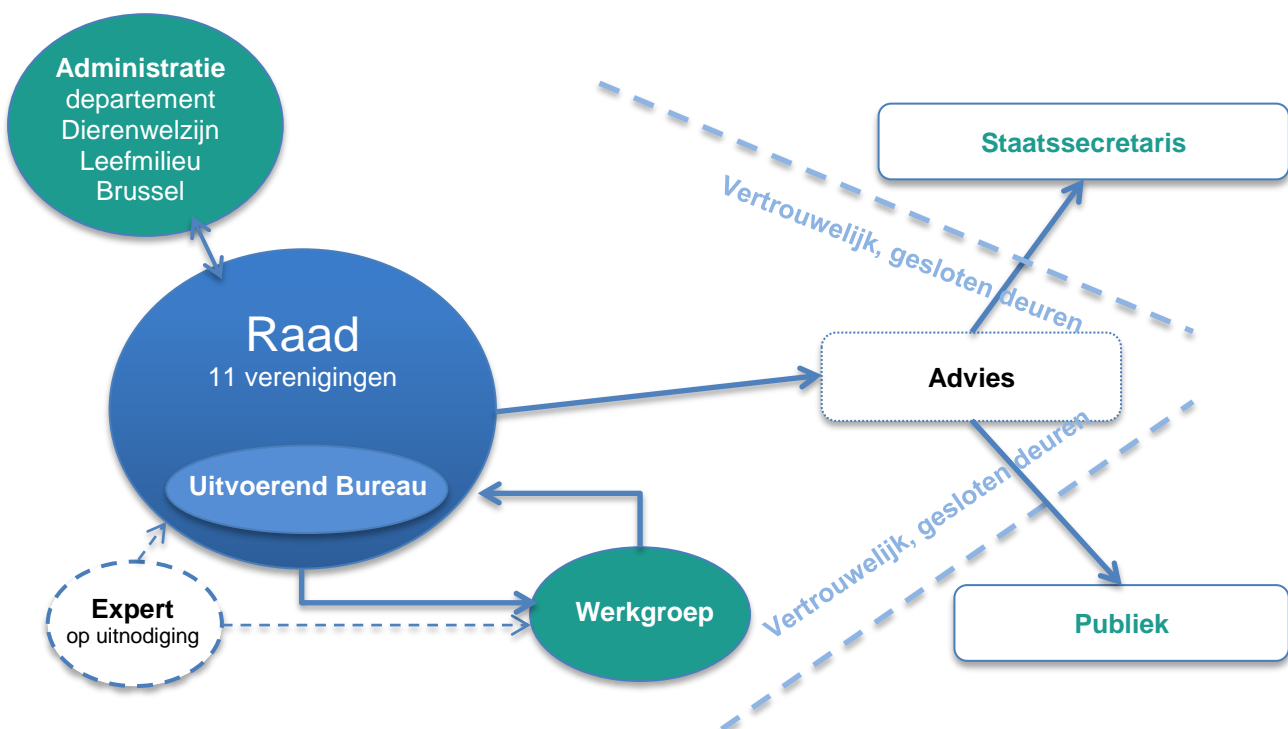
WERKING EN SAMENSTELLING

Door de 6e Staatshervorming is dierenwelzijn een gewestelijke bevoegdheid geworden, waardoor in Vlaanderen, Wallonië en het Brussels Hoofdstedelijk Gewest (BHG) aparte, regionale Raden voor dierenwelzijn opgericht werden om de respectievelijke ministers of staatssecretarissen te adviseren. In het BHG gebeurt dat op verzoek van staatssecretaris Bianca Debaets, op initiatief van het departement Dierenwelzijn van Leefmilieu Brussel, of op eigen initiatief. De Brusselse Raad telt 15 leden, met vertegenwoordigers van dierenbeschermings-organisaties (2), dierenasielen (2), verenigingen van fokkers (2), beroepsverenigingen van dierenartsen (3), het maatschappelijk middenveld (1) en Brulocalis (1), alsook 4 wetenschappelijke experts, die het Uitvoerend Bureau vormen. De administratie van de Raad wordt gevoerd door het personeel van het departement Dierenwelzijn van Leefmilieu Brussel.

Het consortium van de Raad vergadert ongeveer 6 à 7 keer per jaar. Deze vergaderingen worden telkens voorbereid door een aparte vergadering van het Uitvoerend Bureau.

Daarenboven kunnen er binnen de Raad nog verschillende werkgroepen opgericht worden, die bijzondere onderwerpen uitgebreider kunnen bestuderen. Op uitnodiging van de voorzitter ervan, kunnen aan dergelijke werkgroepen ook externe deskundigen deelnemen. Werkgroepen bereiden een dossier of een advies voor, dat vervolgens door de Raad wordt besproken en – mits eventuele wijzigingen – goedgekeurd.

Het opstellen van zijn adviezen tracht de Raad altijd te doen op basis van een consensus. Als dat niet lukt, worden de afwijkende standpunten opgenomen in een minderheidsadvies. De goedgekeurde adviezen worden aan de staatssecretaris bezorgd, en daarna openbaar gemaakt.

ACTIVITEITEN EN ADVIEZEN

1. ACTIVITEITEN EN ADVIEZEN 2017

Na de oprichting van de Brusselse Raad (eind 2016) werd begin 2017 allereerst een werkschema opgesteld en de te behandelen onderwerpen werden ingepland.

1.1. Verplichte identificatie en registratie van katten

Tijdens het eerste jaar van zijn bestaan, evalueerde de Raad het federaal ontwikkelde "Kattenplan": een meerjarenplan om de populatie (zwerf)katten te verminderen.

Als gevolg hiervan is identificatie en registratie van katten in het BHG sinds 1 november 2017 verplicht voor elke kat geboren na deze datum. Het inplanten van een identificatiechip en de registratie moet de houder door een dierenarts laten uitvoeren vóór de kat 12 weken oud is. Ook is sterilisatie van kattinnen én katers verplicht sinds 1 januari 2018, voor elke katteneigenaar (behalve erkende kwekers), voor de kat de leeftijd van 6 maanden bereikt. Katten geboren vóór 1 januari 2018, moeten vóór 1 juli 2018 worden gesteriliseerd.

Op advies van de Raad werd een uitzondering gemaakt voor dierenasielen die niet-gesteriliseerde kittens jonger dan 6 maanden kunnen laten adopteren, als de adoptant contractueel belooft ze te laten steriliseren vóór ze 6 maanden oud zijn.

1.2. Verbod op kermispony's

Het gebruik van pony's op kermissen voor het vermaak van het publiek was tot nu toe in bepaalde Brusselse gemeenten wel en in andere gemeenten niet toegelaten.

Vanaf 1 januari 2019 zal dit echter in alle 19 gemeenten van het BHG verboden zijn¹. Het advies van de Raad over dit onderwerp kwam er half 2017 op vraag van de staatssecretaris en vertrok vanuit de kennis die in 2011 reeds door de federale Raad verzameld was, als basis voor het Koninklijk Besluit van 1 maart 2013 betreffende het welzijn van paarden en pony's op kermissen.

De Raad stelde een lijst met normen op om het welzijn van paarden en pony's op kermissen te beoordelen, maar kwam tot het besluit dat te weinig informatie beschikbaar was om te bepalen of de kermishouders met pony's in het BHG aan deze normen voldoen. Uiteindelijk heeft de Raad de staatssecretaris geadviseerd om, op basis van andere argumenten, het gebruik van pony's op kermissen af te schaffen. Er werd echter ook een minderheidsadvies van de drie verenigingen van dierenartsen en Felis Belgica aan de staatssecretaris overhandigd.

¹ Dit werd bekrachtigd door een ordonnantie van 25 januari 2018 tot wijziging van de wet van 14 augustus 1986 betreffende de bescherming en het welzijn der dieren. Het advies geldt niet enkel voor pony's, maar ook voor andere paardachtigen die op kermissen ingezet zouden worden.

1.3. Onbedwelmd slachten

Over "onbedwelmd slachten" is al veel gediscussieerd binnen en tussen politieke kringen, wetenschappelijke adviescommissies en geloofsgemeenschappen.

Op Europees niveau is verdoving (of beter bedwelming) van dieren bij het slachten verplicht, behalve bij slachtingen volgens religieuze ritus. In België werd deze uitzondering in vraag gesteld in 2008 door de federale Raad en in 2016 door de Waalse Raad voor Dierenwelzijn, omdat uitgebreid wetenschappelijk onderzoek duidelijk aangeeft dat slachten zonder bedwelming vermijdbaar leed veroorzaakt.

Bovendien erkent de Brusselse Raad het probleem dat het momenteel mogelijk is dat vlees van onbedweld geslachte dieren terechtkomt in het “gewone” voedselcircuit, zonder dat consumenten de keuze kan geboden worden voor vlees van 100% gegarandeerd bedweld geslachte dieren.

Daarom adviseerde de Raad om voorafgaande (eventueel omkeerbare) bedwelmingsplicht te verplichten bij alle slachtingen in het BHG. Dit² is ondertussen verplicht in Wallonië en in Vlaanderen, op basis van decreten die in werking traden op respectievelijk 1 juni 2018 en 1 januari 2019. De Raad vreest voor een grote toename in onbedweldde slachtingen in het BHG na deze data en doordat zijn advies nog niet is omgezet in wetgeving in het BHG.

² Voorlopig geldt nog een uitzondering voor runderen: de bedwelmingsplicht mag onmiddellijk na het kelen plaatsvinden.

1.4. Reptielen die als gezelschapdier kunnen worden gehouden

De staatssecretaris vroeg de Raad om - naar het voorbeeld van de zogenaamde “positieflijst voor zoogdieren” - een positieflijst op te stellen van de soorten reptielen die gehouden mogen worden door particulieren. De Waalse Raad voor Dierenwelzijn had reeds een dergelijke lijst goedgekeurd op 21 april 2017. Criteria voor opname op de positieflijst waren onder andere afwezigheid van mogelijk gevaar voor de mens en onderhoudsgemak. Zo werden enkel niet-giftige soorten die niet met levende dieren gevoed moeten worden op deze positieflijst opgenomen. De Brusselse Raad besliste om deze lijst volledig over te nemen, en erkent dat deze wel regelmatig moet worden herzien.

Tot op heden is dit advies nog niet omgezet in wetgeving in het BHG.

2. ACTIVITEITEN EN ADVIEZEN 2018

In 2018 heeft de voltallige Raad 7 keer vergaderd. Daarenboven werden binnen de Raad nog verschillende werkgroepen opgericht.

2.1. Vermindering van het gebruik van proefdieren

Eind 2017 vroeg de staatssecretaris het advies van de Raad over haar beleidsnota over de vermindering van het gebruik van proefdieren.

In deze principenota werden ambitieuze doelen gesteld om het aantal dieren dat gebruikt wordt in dierproeven in het BHG substantieel te verminderen door middel van niet-vrijblijvende streefdoelen voor de sector. Deze bestaat in het BHG bijna uitsluitend uit wetenschappelijk onderzoek en onderwijs.

De Raad verklaarde zich principieel akkoord met de essentie van deze nota, behoudens enkele opmerkingen en een minderheidsadvies van de vertegenwoordigers van de dierenasielen, de Nationale Raad voor Dierenwelzijn en GAIA die een aantal bepalingen liever strenger wilden zien.

2.2. Verbod op de fok van “Fold” katten

De kattenrassen “Scottish Fold” en “Highland Fold” hebben enigszins korte en sterk naar voren gebogen oren, door een genetische mutatie die de ontwikkeling van kraakbeen beïnvloedt. Dit zorgt helaas ook voor misvormingen van het kraakbeen in de rest van het skelet. Deze erfelijke aandoening heet in wetenschappelijke termen “osteochondrodysplasie”, en leidt vaak tot chronische gewrichtsontstekingen en pijn.

Die pijn wordt dikwijls niet of moeilijk herkend, omdat katten bij pijn vaak slechts subtiele veranderingen in gedrag, houding en gezichtsuitdrukkingen laten zien. Omwille van deze welzijnsproblemen wil de Raad een volledig verbod op de fok van "Fold" katten (met een uitdoofbeleid), verplichting tot steriliseren van de reeds bestaande katten en een verbod op het tentoonstellen en adverteren van deze rassen.

De Raad adviseert om deze maatregelen snel te implementeren, gezien de snel toenemende populariteit van "Fold" katten. In april 2019 werden de eerste stappen gezet voor implementatie van dit advies in wetgeving in het BHG.

2.3. Hybride katten in het BHG

De Vlaamse Raad voor Dierenwelzijn publiceerde in 2017 al een advies en een rapport over hybride katten. Dit zijn kruisingen tussen gedomesticeerde katten en wilde, niet-gedomesticeerde soorten. Tegenwoordig worden hybride katten ook in België steeds populairder, met Bengalen en Savannahs als "koplopers". Er bestaan echter verschillende problemen i.v.m. de fok en het houden van hybride katten.

Ten eerste zijn wilde kattensoorten en de vroege generaties van hun hybriden niet gedragsmatig aangepast aan het leven als huisdier. Een tweede probleem bij de vroege generaties van hybriden is hun gebrek aan fertiliteit in combinatie met welzijnsproblemen tijdens de paring en dracht. Deze zijn des te zorgelijker omdat het creëren van een nieuw hybride ras telkens een voldoende aantal wilde katten vereist om inteelt te vermijden.

Ten derde staan noch de wilde noch de hybride katten op de zogenaamde "positieve lijst" (Koninklijk Besluit van 16 juli 2009). Daardoor is het wettelijk verboden om ze te fokken en te houden zonder derogatie van de Dierentuincommissie. De Brusselse Raad adviseerde dus – net als zijn Vlaamse tegenhanger - een verbod op het fokken en houden van hybride katten (inclusief de Savannah), met uitzondering van Bengalen vanaf de vijfde generatie. Deze uitzondering voor Bengalen werd voorzien omdat ze het best van alle hybride katten aangepast zijn aan het leven als huisdier en omdat men inschat in dat de genetische diversiteit groot genoeg is om een gezonde populatie te ondersteunen. De uitzondering wordt echter niet ondersteund door GAIA, de Nationale Raad voor Dierenbescherming en de vertegenwoordigers van de dierenasielen.

De eerste stappen voor implementatie van dit advies in wetgeving werden gezet in april 2019.

2.4. Erkenningsprocedure voor occasionele kwekers van honden en katten

Kwekers van honden en katten moeten erkend worden vanaf dat deze meer dan 2 nestjes per jaar willen kweken. Na een aanvraagprocedure en een controlebezoek door de bevoegde overheid, kan men een erkenning krijgen als hobbykweker, professionele kweker of kweker-handelaar. In Wallonië moeten echter ook kwekers van 1 of 2 nestjes per jaar - occasionele kwekers - erkend zijn. Deze erkenning verloopt in Wallonië via een zogenaamde "light" procedure, met minder administratie en zonder controlebezoek.

De Brusselse Raad is voorstander van een gelijkaardige erkenningsprocedure voor occasionele kwekers in het BHG, omdat dit de traceerbaarheid van de kweek van katten en honden zou ten goede komen.

Ook zou dit kleine kwekers van raskatten toelaten om - ondanks de sterilisatieverplichting voor katten (zie hierboven) – onder niet al té strenge voorwaarden een beperkt aantal nestjes te kunnen grootbrengen in een huiselijke omgeving. De meerderheid van de Raad wil de erkenning als occasionele kweker van katten in het BHG voorbehouden aan kwekers van raskatten; voor “gewone” huiskatten wil men geen uitzonderingen op de sterilisatieplicht, in het kader van het Kattenplan. Ook wil de Raad dat de erkenningsprocedure op enkele punten minder “licht” is dan in Wallonië.

Er was echter geen unanieme consensus over dit advies. De drie verenigingen van dierenartsen betreuren de verschillen in het statuut van occasionele kweker tussen de Belgische gewesten, en willen de “licht” erkenning ook mogelijk maken voor occasionele kwekers van huiskatten.

Zij waarschuwen immers dat rasselectie onvermijdelijk leidt tot genetische afwijkingen.

Tot op heden is dit advies nog niet omgezet in wetgeving in het BHG.

2.5. Verbod op de verkoop van levende dieren op openbare markten

Op bepaalde markten in het BHG worden nog steeds levende dieren (vissen, kippen en andere vogels, knaagdieren, konijnen, ...) verkocht. Behalve voor katten en honden, is dit voorlopig niet door de regionale wetgeving - maar wel in sommige gemeenten - verboden.

Deze praktijk stelt de dieren bloot aan verschillende mogelijke stressoren zoals transport, ongunstige weersomstandigheden, drukte, opsluiting in kooien, enzovoort. Bovendien kan deze praktijk leiden tot impulsaankopen, waardoor de dieren terecht kunnen komen bij houders met onvoldoende kennis over de noden van de dieren of onvoldoende financiële middelen om daaraan te voldoen.

De Raad bestudeerde deze problemen alsook mogelijke argumenten voor een verantwoorde verkoop van dieren op markten. Die laatste werden echter minder zwaar gewogen dan de argumenten voor een volledig verbod. De Raad pleit dus voor een volledig verbod op de verkoop van alle levende dieren - gewervelden zowel als ongewervelden - op openbare plaatsen in het BHG, inclusief dierenmarkten en gemeentelijke markten. Verkoop van dieren moet wel nog kunnen op gespecialiseerde tentoonstellingen van dieren (andere dan honden en katten). Zulke evenementen hebben immers een beperkt commercieel doel en worden getypeerd door meer gespecialiseerde deelnemers en organisatoren.

Verder benadrukt de Raad de nood aan sensibilisering van het publiek, onder meer over het nut van het kopen van dieren bij lokale en gespecialiseerde kwekers.

Tot op heden is dit advies nog niet omgezet in wetgeving in het BHG.

2.6. Wettelijk kader voor opvanggezinnen

Honden en katten die in eerste instantie werden afgestaan aan of opgevangen in dierenasielen, worden soms tijdelijk gehuisvest bij opvanggezinnen (OG), en daarna opnieuw door het asiel of door een nieuwe eigenaar.

De OG kunnen een oplossing bieden voor de overbevolking in de asielen, en zouden de betrokken dieren meer comfortabele leefomstandigheden en socialisatie in een familiale omgeving kunnen bieden. Voorlopig ontbreekt er echter een wettelijk kader of statuut voor de OG, terwijl ze toch de rol vervullen die wettelijk gezien is toegekend aan de asielen. Ook wordt het bijhouden van verplichte documenten aanzienlijk complexer en moeilijker te controleren vanuit de bevoegde overheid.

Daarnaast huisvesten de OG vaak erg jonge (soms moederloze) kittens of puppy's en/of dieren die reeds geleden hebben door verwaarlozing of mishandeling. De zorg voor deze dieren blijkt dan soms intensiever dan tevoren werd ingeschat.

De Raad besprak verschillende opties voor een wettelijke kader, en besloot dat elk OG begeleid moet worden door een ervaren en competent asiel, op basis van een contract tussen beiden. Er werden (minimum)criteria voor dit contract geformuleerd, die wettelijk moeten vastgelegd worden.

Deze criteria betreffen bijvoorbeeld: de begeleiding vanuit het asiel (regelmatige bezoeken), visites door de contractdierenarts van het asiel, bij te houden registers, adopties vanuit het OG (onder toezicht van het asiel), kosten voor voeding en verzorging, hygiënemaatregelen en het maximum aantal dieren per OG.

Communicatie naar en rond de OG moet op een positieve, beloningsgerichte manier hun kennis en hun verantwoordelijkheidsgevoel aanscherpen.

Tot op heden is dit advies nog niet omgezet in wetgeving in het BHG.

2.7. Minimumnormen voor het houden van paardachtigen

Niettegenstaande de brede en steeds groeiende maatschappelijke betrokkenheid bij hun welzijn, worden paardachtigen (paarden, ezels, muilezels en muilieren) soms nog gehouden in omstandigheden die volgens de recente wetenschappelijke inzichten niet voldoen aan hun fysiologische en/of gedragsmatige behoeften. Deze behoeften zijn bovendien niet gedefinieerd in de wetgeving. Daardoor is het voor inspecteurs momenteel moeilijk om controle uit te oefenen.

Om dit te verhelpen, heeft de Raad een werkgroep opgericht met daarin experts, uit het wetenschappelijk onderzoek zowel als de praktijk (inspecteurs, dierenartsen en professionelen uit de sector).

De werkgroep heeft gidsen voor goede praktijken, protocollen voor welzijnsbeoordeling en onderliggend recent wetenschappelijk onderzoek bestudeerd, om te komen tot de formulering van een aantal minimale normen.

De resultaten van de werkgroep werden door de Raad besproken tijdens een plenaire vergadering, op basis waarvan enkele normen nog (licht of grondiger) gewijzigd werden.

Het resulterende advies werd goedgekeurd in oktober 2018 en bevat minimale normen (en ook aanbevelingen) i.v.m. onder meer voeding, watervoorziening, huisvesting en beschutting, sociaal contact, veiligheid en gezondheid. De minimale normen moeten geïnterpreteerd worden als eisen waarvan enkel in positieve richting mag afgeweken worden, en zouden verankerd moeten worden in nieuwe wetgeving. Tot op heden is dit advies nog niet omgezet in wetgeving in het BHG.

2.8. Minimumnormen voor het houden van honden en katten door particulieren

Net als voor paardachtigen, geldt ook voor honden en katten dat er de laatste jaren meer en meer wetenschappelijk inzicht kwam in hun fysiologische en gedragsmatige behoeften, die echter nog niet verankerd zijn in de wetgeving. Die laatste voorziet thans slechts een breed kader voor de handhaving van het welzijn van huisdieren gehouden door particulieren. Dit bemoeilijkt soms de handhaving van het dierenwelzijn door inspecteurs.

Om ook voor deze diersoorten een aantal minimumnormen betreffende de huisvesting en verzorging op te stellen, gingen er twee bijkomende werkgroepen aan de slag.

De samenstelling en de werkwijze van deze werkgroepen waren gelijkaardig als deze van de werkgroep “paardachtigen”, zij het dat de resulterende minimumnormen voor katten en honden specifiek gelden voor particuliere houders, inclusief opvanggezinnen.

Eind 2018 werden de resultaten van de werkgroep “katten” door de Raad besproken en werd een advies met minimale normen voor katten goedgekeurd. Ook de werkgroep “honden” rondde zijn besprekingen af in 2018. Het advies met minimale normen voor honden werd begin 2019 door de Raad goedgekeurd. Tot op heden zijn deze adviezen nog niet omgezet in wetgeving in het BHG.

MEER INFO OP DE WEBSITE

De reeds aan de staatssecretaris verzonden adviezen zijn vrij te raadplegen op <https://leefmilieu.brussels/> (bij “thema’s” doorklikken naar “dierenwelzijn” en verder naar “Brusselse Raad voor dierenwelzijn”). Hier kan men ook de namen terugvinden van de organisaties en hun vertegenwoordigers die zetelen in de Raad. Onder het thema “dierenwelzijn” vindt men meer informatie over de verschillende thema’s die behoren tot de bevoegdheid van het departement Dierenwelzijn.